

Advokatfirmaet Lund & CO
v/advokat Jon Wessel-Aas

Via e-post: jwa@lundogco.no

Advokatfullmektiger:
Bano Abdulrahman
Ida Brøske Kleven
Sinan Kacar
Afzall Sarwar
Naureen Khan
Amina Riaz
Busra Unsal

Oslo 29. oktober 2021

Deres ref.:

Vår ref.: 9331

Erstatningskrav mot Faktisk.no AS for ytringer fremsatte i artikkel publisert 01.04.2020.

1. INNLEDNING

Det vises til tidligere korrespondanse og deres brev av 01.09.2021, der det bes konkretisert hvilke ytringer som er egnet til å krenke min klients ærefølelse og omdømme etter skadeerstatningsloven § 3-6 a første ledd. Det bes videre redegjort for hvilke av disse igjen som er usanne (udokumenterte), jfr. skadeerstatningsloven § 3-6 a annet ledd.

Det er i brev av 18.08.2021 redegjort for hvilke ytringer min klient mener er ærekrenkende og usanne. Disse vil ikke gjentas i sin helhet, men nevnes der det ut fra sammenhengen faller seg naturlig.

2. SAKENS FAKTISKE SIDE

Santelmann stiller i sitt innlegg av 28.03.2020 spørsmålet: «Hvem tjener på frykt?» Innlegget er en kritikk av den etter hans mening fryktbaserte håndtering av korona-pandemien myndighetene har utvist, samt de økonomiske interessene som ligger bak. Som kjent er Santelmann Holistisk allmennlege, med et annet syn på «pandemien» og hva som er gode behandlingsmetoder enn det WHO og myndighetene har, som sverger til vaksiner.

En av dem som bidrar til å spre frykt etter Santelmanns mening er nettopp WHO – som han omtaler som «denne - nesten helt privat-eide organisasjonen» i sitt innlegg. Noe som Faktisk prøver å tilbakevise ved å vise til at «*WHO består av 194 medlemsstater, men samarbeider også blant annet med stiftelser, organisasjoner, sivilsamfunnet, media og fagforeninger.*»

Det Faktisk imidlertid ikke nevner, er at $\frac{3}{4}$ av inntektene til WHO baserer seg på frivillige bidrag og at Bill & Melinda Gates Foundation er den nest største bidragsyteren totalt, kun overgått av staten USA. Som kjent er Bill & Melinda Gates Foundation dypt involvert i vaksiner.

I desember 2020, omtrent samtidig som de første vaksinene ble satt i Norge, gikk WHO ut med at vaksine var den eneste måten å oppnå flokkimmunitet på:

«Herd immunity against COVID-19 should be achieved by protecting people through vaccination, not by exposing them to the pathogen that causes the disease.»

Bevis 1: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/herd-immunity-lockdowns-and-covid-19>

Som følge av at naturlig immunitet ikke lenger er definert som tilstrekkelig for å oppnå flokkimmunitet, har hastevaksiner blitt godkjent av nesten alle verdens stater, med det resultat at ikke bare de sårbare gruppene skal vaksineres (som har vært praksisen ved influensa), men hele befolkningen. Gamle som unge.

Det er mulig WHO formelt fremstår som en organisasjon for medlemsstatene, men når man begynner å følge pengene og hvilket syn som blir fremmet, så er realiteten en ganske annen.

Ikke noe av dette har Faktisk nevnt i sine kommentarer. Noe som kunne vært plausibelt, hadde det ikke vært for at Faktisk fremstiller seg selv som uavhengig.

Går man inn på Faktisk.no sin hjemmeside, kan man lese følgende:

«Faktisk.no AS er en ideell organisasjon og uavhengig redaksjon for faktasjekk av samfunnsdebatten og det offentlige ordskiftet i Norge.

Vi ønsker å bidra til en åpen, inkluderende og faktabasert offentlig samtale. Ved å gjennomgå grunnlaget til aktuelle påstander som påvirker vår oppfatning av virkeligheten, jobber vi for et faktabasert ordskifte og en konstruktiv samfunnsdebatt.

Faktisk.no skal også avdekke og forhindre spredningen av oppdiktete meldinger som utgir seg for å være ekte nyheter.

Gjennom kunnskapsbygging og kompetanseutveksling ønsker Faktisk.no å være et åpent laboratorium for kildebevissthet og kritisk mediebruk i Norge.

Faktisk.no AS er eid av VG, Dagbladet, NRK, TV 2, Polaris Media og Amedia.» (mine understrekninger).

Etter Santelmanns syn, fremstår Faktisk mer som et nyttig verktøy for pengemakten og propagandaapparatet (for å ufarliggjøre de røstene som er kritiske til myndighetenes håndtering av pandemien) enn som en uavhengig faktasjekker.

Det vises i denne sammenheng til artikkel på Steigan.no om «Hvem eier og styrer faktasjekkerne?» der det bl.a. står følgende å lese:

«La oss begynne med Poynter, den såkalte faktasjekkerorganisasjonen som Faktisk.no er medlemmer av og får mye opplæring og inspirasjon fra. De ble opprettet med støtte fra Bill & Melinda Gates Foundation.

The Poynter Institute for Media Studies, Inc. fikk i 2015 382.997 dollar fra Gates. Poynter er forøvrig finansiert av andre svært rike institusjoner, som Charles Koch Foundation, Facebook, Google News Initiative (nettgigantens prosjekt for å kontrollere mediene), National Endowment for Democracy (CIAs sivile front) og Open Society Foundations (Soros), for å nevne noen.

Og som vi vet var jo Bill Gates ikke bare en god venn av den pedofilidømte milliardæren Jeffrey Epstein, Gates er også en stor sponsor av WHO, og Faktisk.no gjør så godt de kan for å forsvare både Gates og WHO fra kritikk.»

Bevis 2: <https://derimot.no/faktisk-no-hvem-eier-og-styrer-faktasjekkerne/>

Som kjent har Faktisk ettertrykkelig satt Santelmann i bås som «konspirasjonsteoretiker». Det vises i denne sammenheng til artikkel av 01.09.2021, der Faktisk omtaler Santelmann på følgende måte:

«Santelmann bruker resten av taletiden sin på å gjennomgå en smørbrøddliste av konspirasjonsteorier om koronaviruset.»

Bevis 3: <https://www.faktisk.no/artikler/0v1m8/samles-rundt-mistillit-til-systemet>

Leser man ovennevnte artikkel, kan det herske liten tvil om at Faktisk går inn for å marginalisere koronamotstanderne ved å karakterisere dem som løst sammensatte grupper som ifølge Faktisk har det til felles at de er sinte på systemet og motstander av demokratiet. Noe som er å snu det fullstendig på hodet. Som på alle offentlige arrangementer, er ikke gruppen som møter homogen, da denne er åpen for alle. Det er likevel viktig å understreke at kjernen i gruppen som er på disse markeringene, er mennesker som er mindre hodestyrete (mer i hjertet) og dermed også mindre mottakelige for de fryktscenariene myndighetene bombarderer befolkningen med. De er også mindre konforme, og tør med det å stå frem. Når det gjelder spørsmål om demokrati, så er det jo nettopp medbestemmelsesretten de fleste av de fremmøtte er bekymret for, ved at vi nærmer oss et helse-diktatur. Særlig med tanke på de vide fullmakter Regjeringen har fått, og hvordan de med verstefall-tenkning rettfærdiggjør inngripende tiltak og inngrep i menneskerettighetene våre uten at det verken bygger på noe klar medisinsk faglig, er nødvendig av hensyn til smittevernet eller fremstår tjenlig etter en helhetsvurdering slik smittevernloven § 1-5 krever.

Et syn som også har støtte hos anerkjente professorer og leger.

Bevis 4: <https://www.nrk.no/ytring/misbruk-av-fore-var-prinsippet-1.15354224>

Etter Santelmanns oppfatning driver Faktisk en systematisk siling og forvrenging av informasjon for å krenke hans omdømme og hans syn på myndighetenes håndtering av pandemien, så de kan fortsette sin strategi med lockdown og vaksinerings mest mulig uforstyrret. Faktisk bidrar på denne måten til det motsatte av en «åpen, inkluderende og faktabasert offentlig samtale», som de så treffende uttrykker det selv.

Det er myndighetenes frykt-baserte tilnærming og verstefall-tenkning Faktisk klart gir uttrykk for når de bl.a. kommenterer dødeligheten som at «dette er det foreløpig ingen som vet.» Hvor de i den forbindelse viser til forskere ved Imperial College London, som i en artikkel har anslått dødeligheten av covid-19 til 6,6 prosent. Et tall som fremstår som ekstremt høyt. Også sammenlignet med de kildene myndighetene liker å vise til.

Faktisk argumenterer for over dobbel så høy dødelighet som WHO gikk ut med da de erklærte covid-19 som en pandemi 11.03.2020 (med ca. 3,2 prosent dødelighet).

Bevis 5: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>

Som imidlertid ettertiden har vist, var det ingen som helst hold i de tallene Faktisk kom med, som da snart også ble nedjustert. I en artikkel i Aftenposten 01.12.2020, var gjennomsnittlig dødelighet helt nede i 0,12 prosent, med en snittalder på 84 år, hvorav 87 prosent av disse igjen var registrert med minst en underliggende kronisk sykdom. 90 prosent av alle dødsfallene gjaldt personer over 70 år. Er man under 39 år, er risikoen for å dø helt nede i 0,002 prosent, og som vi vil komme tilbake til, enda lavere for barn.

Bevis 6: <https://www.aftenposten.no/norge/i/dl76KB/hva-er-risikoen-for-aa-doe-hvis-du-blir-smittet-i-norge-naa-har-fhi-gjor>

Ifølge artikkelen i Aftenposten er det flere usikkerhetsfaktorer, bl.a. hvor mange som er smittet. FHI anslår at i virkeligheten har bare 37 prosent av de smittede blitt diagnostisert. Følger man dette sporet, er dødeligheten tre ganger lavere i snitt, altså helt nede i 0,04 prosent og 0,007 prosent for de under 39 år.

Hva gjelder risikoen for barn, følger dette samme mønstret som ovenfor med krisemaksimering, der Faktisk bl.a. viser til en kinesisk forskningsartikkel der tre av 171 barn trengte intensivbehandling, og én av disse igjen døde.

Det Faktisk ikke nevner er at den døde og de innlagte hadde en eller flere underliggende kroniske sykdommer.

I ettertid har det vist seg at covid-19 ikke er farlig for barn.

Helsenorge oppsummerer det slik:

«Erfaringar både nasjonalt og internasjonalt viser at barn i mindre grad enn voksne blir sjuke av covid-19 og det er sjeldan behov for sjukehusinnlegging. Dette gjeld også barn med kroniske sjukdomar, og det er lite som tyder på at desse barna har høgare risiko for alvorleg forløp av covid-19 samanlikna med friske barn.

Det er meldt særst få dødsfall på grunn av covid-19 hos barn globalt, og det er svært sjeldan hos friske barn.»

Bevis 7: <https://www.helsenorge.no/koronavirus/risikogrupper/#er-koronaviruset-farlegare-for-nokre-grupper>

Også FHI konkluderer med at viruset sjelden gir grunn til innleggelse av barn og ungdom:

Bevis 8: <https://www.fhi.no/nyheter/2021/fa-barn-og-unge-innlagt-pa-grunn-av-covid-19/?fbclid=IwAR3NiKX9IYll0a1bf7gLwJxUrTDjmXzGCl7ECB4oyiTX7JUxbIZZkEiIFoU>

Når det gjelder bruken av malariamedisin, så gjør Faktisk sitt beste med å så tvil rundt Raoults studier og Santelmanns påstand om at alle behandlede pasienter med KV-sykdom ble friske og helt frie for covid-19-viruset på 6 dager med Hydroksichloroquin og Azitromax. Hvor de konkluderer med at:

«For øyeblikket er det altså gode grunner til å tvile på at klorokin og azitromycin kan kurere covid-19», konkluderer Faktisk.

Til dette skal bemerkes at etter at det ble erklært en «pandemi» fant Santelmann ut at Antoni Fauci's institutt allerede i 2005 hadde publisert en studie som viste at denne vel utprøvde, trygge og ekstrem billige malariamedisinen (HCQ), var veldig effektiv i å behandle infiserte og forhindre smitten:

Bevis 9: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16115318/>

Ved senere undersøkelser fant Santelmann også ut at det var Dr. Steinar Madsen, direktøren for Legemiddelverket, som hadde sørget for at norske leger bare kunne skrive middelet ut til reumatiske pasienter på blå resept. Senere gikk han ut og anklaget leger, som skrev ut HCQ for å beskytte livene til seg selv og familiemedlemmer på blå resept for å være «usolidarisk» mot de reumapasienter som hadde smerter.

Bevis 10: <https://twitter.com/finansavisen/status/1241061952996155396>

Det er for øvrig også alltid blitt understreket at HCQ bare har effekt dersom det gis tidlig i sykdomsforløpet, ikke først når pasientene er blitt innlagt og HCQ gis sammen med sink. Ingenting av dette ble gjort for å forhindre at studien ville vise at HCQ hadde effekt mot Covid-19, noe som ville gjort det umulig å hastegodkjenne vaksinen.

3. SAKENS RETTSLIGE SIDE

Skadeerstatningsloven § 3-6 a første ledd rammer som sagt den som *«uaktsomt har satt frem ytring som er egnet til å krenke en annens ærefølelse eller omdømme.»*

I kommentarutgaven matningsdal til straffelovens § 247, heter det:

«Den objektive ære som loven beskytter angis ved fire alternative kjennetegn: Krenkelsen må være egnet til å skade en annens gode navn og rykte eller å utsette ham for hat, ringeakt eller tap av den for hans stilling eller næring fornødne tillit.

Kjennemerket «gode navn og rykte» er det alternativet som favner videst til vern av den objektive ære. Beskyldninger om logn, belastende motiver, hensynsløshet, utilbørlig opptreden, uhederlighet osv. vil være egnet til å skade en annens gode navn og rykte»

Det kan ikke herske mye tvil om at Faktisk sine ytringer er egnet til å krenke Santelmanns gode navn og rykte ved å sette ham i bås som «konspirasjonsteoretiker» og etter beste evne ufarliggjøre hans argumentasjon.

Spørsmålet i det videre er om ytringene etter skadeerstatningsloven § 3-6 a annet ledd likevel er «berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet.» I motsatt fall vil det foreligge erstatningsansvar.

Etter skadeerstatningsloven § 3-6 a annet ledd, er en ærekrenkende ytring ansvarsfri *«dersom den anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfriheten.»*

«Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om ytringen hviler på et fyldestgjørende faktisk grunnlag, på ytringens grad av krenkelse, og om hensynet til den krenkede er tilfredsstillende ivaretatt ved for eksempel adgang til imøtegåelse, om allmenne interesser eller andre gode grunner tilsa at den ble satt frem, og om ytreren har vært i aktsom god tro med hensyn til de momenter som kan gjøre ytringen berettiget.» (mine understrekninger).

Som det fremgår av ovennevnte, har kjennemerket «gode navn og rykte» et vidt vern ifølge loven. Vi snakker i foreliggende tilfelle om krenkelse av Santelmanns omdømme både som lege og privatperson i all offentlighet, med tilhørende skade-potensial. Noe som tilsier at det må stilles en høy grad av aktsomhet knyttet til Faktisk sine påstander.

Som vist bygger ikke ytingene på et «fyllestgjørende grunnlag», ved at Faktisk spekulerer i kilder som krisemaksimerer og som i ettertid har vist seg å være klart feilaktige. Eksempel på dette er som vist virusets farlighetsgrad og risikoen for at barn skal bli alvorlig syke av covid-

19-viruset. Det må være på det rene at Faktisk heller ikke har vært i aktsom god tro. Tvert om så virker ytringen gjort forsettlig for å ramme Santelmann både personlig og som lege.

Enda mer graverende fremstår dette med tanke på det faktum at Faktisk prøver å fremstå som en uavhengig faktasjekker; en ideell organisasjon som skal jobbe «*for et faktabasert ordskifte og en konstruktiv samfunnsdebatt*», som de skriver.

Faktisk sin «innpakning» med dets skinn av troverdighet og objektivitet, gjør at kritikken deres fremstår med enda større tyngde, og med det rammer Santelmann tilsvarende hardere enn hva det ville ha gjort om den kom fra en vanlig meningsmotstander. Når kritikken kommer fra noen som hevder å sitte med sannheten, er det langt enklere for folk å dømme. Dette tilsier at Faktisk må utvise ytterligere grad av aktsomhet, og at terskelen for erstatningsansvar er tilsvarende lav.

Det vises videre til dom i Oslo tingrett (TOSLO-2005-16894), hvor rettspraksis oppsummeres slik:

*«For å avgjøre om ytringene er ærekrenkende må de som nevnt tolkes. Ved tolkingen skal retten forsøke å finne frem hvilke forestillinger utsagnene må antas å skape hos den alminnelige leser. Det forutsettes at leseren har lest og forstått alle artiklene. De påstått ulovlig ærekrenkende utsagnene må således ses i sammenheng med hele reportasjen de er en del av; man kan for eksempel ikke se overskrifter isolert fra selve artikkelen, ei heller kan man innfortolke beskyldninger som ikke direkte fremgår av det som er uttalt, jfr. for eksempel Rt-2002-1618 «*Boot Boys*», Rt-2003-1190 «*Minnefond*» avsnitt 54 og HR-2005-1949 A «*Barneheia*» avsnitt 56. Da herværende sak består av tre artikler, må de enkelte utsagnene også «leses i sammenheng med alle de øvrige reportasjene», jfr. Rt-2002-764 «*Nordlandsposten*» (mine understrekninger).*

Det er altså forestillingene utsagnene «*må antas å skape hos den alminnelige leser*» som er avgjørende. Ikke bare enkeltdeler, men hele artikkelen må ses i sammenheng, som igjen må ses i sammenheng med øvrige artikler Faktisk har skrevet om Santelmann tilknyttet temaet i ettertid, herunder artikkel fra 01.09.2021, som både omtaler og fremstiller Santelmann som konspirasjonsteoretiker, uten rot i virkeligheten.

Vedrørende Santelmann adgang til å imøtegå Faktisk sine påstander, bemerkes det avslutningsvis at Santelmann takket nei til å kommentere Faktisk sine påstander da han fant det meningsløst å argumentere med noen som ikke var interessert i å finne sannheten, men bare å henge ut mennesker som konspiratoriske.

Ut fra Santelmanns syn så hersker det liten tvil om at Faktisk sine ytringer er erstatningsansvarlige ærekrenkelser etter skadeerstatningsloven § 3-6 a.

Santelmann stiller seg imidlertid åpen til en dialog for å komme til en praktisk og økonomisk løsning på saken.

Deres snarlige svar imøteses.

Med vennlig hilsen

The image shows a handwritten signature in red ink that reads "Erlend R Efskind". To the left of the signature is the logo for the law firm "ADVOKATFIRMAET SULEIMAN & CO", which consists of a stylized 'S' inside a circle.

Erlend Ringnes Efskind
Advokat

Mobil: (+47) 94 02 47 16

Sentralbord: (+47) 21 39 04 54

Resepsjon: (+47) 94 02 47 01

E-post: ee@scolaw.no